

Nr. /

Aprob,

Florin Vasile CÎȚU

Prim-Ministru

M E M O R A N D U M

Avizat: Ilie-Dan BARNA, viceprim-ministru
KELEMEN Hunor, viceprim-ministru
Florin Vasile CÎȚU, ministrul Finanțelor
Cristian GHINEA, ministrul Investițiilor și Proiectelor Europene

De la: Sorin-Mihai CÎMPEANU, ministrul Educației

Tema: *Memorandum privind implementarea Proiectului „România Educată” și aprobarea priorităților în reforma sistemului național de educație*

I. Justificarea asumării măsurilor de reformă a sistemului național de educație din Proiectul „România Educată”

Proiectul „România Educată” este cel mai amplu și comprehensiv proiect de reformă a educației din România”, inițiat de Președintele României, și reprezintă Proiectul de țară care își propune să devină reperul asumat, de care România are nevoie, pentru a îmbunătăți și moderniza învățământul românesc.

Progresul, prosperitatea și securitatea națională a României sunt într-o relație directă cu capitalul uman al țării, astfel că se impune operaționalizarea **Proiectului „România Educată”**, având drept obiective centrale creșterea calității actului

educațional, reducerea inechităților și a pierderilor de capital uman, precum și pregătirea cetățenilor pentru viața civică, într-o epocă de intensă circulație informațională. **Proiectul „România Educată”** a fost inclus ca angajament în Strategia Națională de Apărare a Țării, aprobată prin H.P. nr. 22/2020, în care se arată că “sistemele de educație se află într-un proces profund de schimbare sub impactul evoluțiilor demografice, dar și al noilor tehnologii, iar dezvoltarea competențelor tinerei generații și a adulților care participă la diverse activități de recalificare va fi cheia viitorului”.

Guvernul României își asumă, prin prezentul Memorandum, obiectivele și țintele strategice în domeniul educației stabilite prin **Proiectul „România Educată”**, ceea ce va determina accelerarea procesului de reformă a educației românești și va crea premisele asigurării stabilității și credibilității sistemului educațional. Pentru implementarea **Proiectului „România Educată”**, în cadrul căruia sunt clar identificate domeniile prioritare, țintele, obiectivele și direcțiile de acțiune, este necesar să se elaboreze un pachet legislativ, astfel încât documentele de politici publice, rapoartele tematice și acțiunile asociate, rezultate din procesul de dezbatere și consultare aferente **Proiectului „România Educată”**, să fundamenteze legiferarea unui nou model de guvernanță în educație, capabile să răspundă nevoilor educaționale și economice ale unei lumi moderne, globale, competitive, puternic tehnologizate și digitalizate.

II. Contextul național și european

Ritmul alert al inovării și tehnologizării determină permanent modificări considerabile în sistemul de educație, care are nevoie de o nouă viziune asupra procesului de învățare care să includă flexibilizarea curriculumului și centrarea lui pe dezvoltarea competențelor cheie, stimularea și valorificarea creativității, o mai bună comunicare între cadrele didactice și elevi/studenti, punerea în valoare a abilităților și talentelor fiecărui tânăr, anticiparea nevoilor pieței muncii ș.a. Astfel, va fi sprijinită dobândirea de competențe cheie relevante pentru integrarea socio-profesională a elevilor și studenților, ceea ce va contribui la dezvoltarea pe termen lung a economiei naționale.

Începând cu anul 2016 și până în prezent, **Proiectul „România Educată”** a beneficiat de cea mai largă consultare publică din România privind educația, pe parcursul căreia au fost organizate dezbateri referitoare la opțiunile strategice ale României pentru sistemul de învățământ, la care au participat toți stakeholderii interesați (ONG-uri, școli și universități, profesori, părinți, elevi, studenți, experți, angajatori, reprezentanți ai mediului privat, societatea civilă, cetățeni). La aceste dezbateri, au participat peste 10.000 de persoane, iar la elaborarea documentelor au contribuit peste 60 de instituții publice și organizații neguvernamentale, incluzând reprezentanți ai actorilor din domeniu și experți. Concluziile consultărilor publice au fost apoi transformate în obiective de țară, care permit adaptarea

permanentă a sistemului de educație la nevoile societății. În urmă dezbaterilor, au rezultat documente de politici publice, rapoarte tematice și planuri de acțiune, care au fost actualizate și agreate prin consens politic transpartinic în anul 2021.

Proiectul „România Educată” conturează un ansamblu de politici și un model de guvernare în sistemul național de educație și sprijină adoptarea unitară a modificărilor normative ce se impun, creând premisele elaborării unui nou pachet legislativ, care să asigure coerența cu alte reglementări legale emise în ultimii ani și cu cerințele unui mediu socio-economic în continuă schimbare.

Crearea unui Spațiu european al educației, prin adoptarea, în februarie 2021, a *„Rezoluției Consiliului Uniunii Europene privind un cadru strategic pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării în perspectiva realizării și dezvoltării în continuare a spațiului european al educației (2021-2030)”*, oferă condiții pentru a îmbunătăți calitatea, caracterul incluziv și dimensiunea digitală și ecologică a sistemelor educaționale ale statelor membre. Obiectivele și țintele strategice, stabilite de **Proiectul „România Educată”**, se înscriu în sfera acestui Spațiu european care vizează: formarea competențelor de bază (inclusiv cele digitale) și transversale, incluziune și egalitate de șanse, tranziții ecologice și digitale, formarea cadrelor didactice, dezvoltarea învățământului superior, consolidarea cooperării internaționale în educație, inclusiv prin creșterea potențialului de cooperare din sectorul învățământului profesional și tehnic.

Printr-o serie de memorandumuri aprobate de Guvern în anii 2019 și în 2020, Ministerul Educației, alături de ministerele de linie și autoritățile publice responsabile, și-a asumat, pentru perioada următoare, îndeplinirea criteriilor aferente condiției favorizante tematice CT 12, “Un cadru de politică strategic pentru sistemul de educație și formare, la toate nivelurile”, de îndeplinirea căreia depinde finanțarea europeană 2021-2027.

Reformele preconizate prin **Proiectul „România Educată”**, concordante cu măsurile prevăzute în Programul de Guvernare 2021-2024, sunt elaborate în acord cu Recomandările Specifice de Țară ale Comisiei Europene și cu Programul Național de Reformă și au nevoie de finanțări adecvate, din surse multiple (Planul Național de Redresare și Reziliență - PNRR, programe operaționale europene 2014-2020 și 2021-2027, buget central, bugete locale, parteneriate public-private, fonduri nerambursabile, finanțări SEE, contribuții ale firmelor private).

Implicarea mediului economic este esențială în stabilirea priorităților de investiții naționale în scopul îmbunătățirii accesului la servicii de calitate și incluzive în educație, îmbunătățirii calității, eficacității și relevanței sistemului de educație și de formare pe

piața muncii și a asigurării de oportunități flexibile de perfecționare și recalificare pentru toți.

Conform datelor Eurostat și „*Monitorului educației și formării*”, România nu a atins importante ținte asumate pentru 2020 în domeniul educației, pentru indicatori, de exemplu: rata părăsirii timpurii a școlii și rata participării adulților la programe de învățare pe tot parcursul vieții, și nu a obținut rezultate mai bune la testările internaționale standardizate. Astfel, România este obligată să se angajeze într-o reformă profundă a educației, bazată pe o viziune coerentă și centrată atât pe rezolvarea problemelor existente, cât și pe anticiparea nevoilor unei societăți aflate în plin proces de transformare.

În consecință, luând în considerare atât necesitatea continuării și intensificării eforturilor de țară pentru dezvoltarea sistemului de educație din România, cât și Recomandările europene, se impune operaționalizarea și implementarea **Proiectului „România Educată”** prin implementarea setului aferent de obiective și ținte strategice, având ca efect îmbunătățirea rezultatelor învățării la toate nivelurile.

Astfel, se are în vedere:

- Asigurarea calității educației timpurii prin: dezvoltarea unei rețele de creșe, grădinițe și alte servicii de educație timpurie antepreșcolară și preșcolară; dezvoltarea/actualizarea standardelor ocupaționale necesare formării inițiale și continue adecvate a personalului didactic și de îngrijire; revizuirea/adaptarea permanentă a curriculumului și utilizarea celor mai moderne abordări pedagogice folosite în educația timpurie la nivel global, în scopul asigurării condițiilor pentru generalizarea treptată a cuprinderii cât mai multor copii în învățământul antepreșcolar și preșcolar din România;
- Creșterea calității învățământului preuniversitar din România prin: îmbunătățirea infrastructurii școlare; adecvarea curriculumului centrat pe competențe la nevoile pieței muncii; implementarea unor măsuri integrate pentru reducerea abandonului școlar și a ratei de părăsire timpurie a școlii; formarea cadrelor didactice pentru centrarea procesului de predare-evaluare pe nevoile elevului; îmbunătățirea rezultatelor la examene, concursuri, competiții naționale și internaționale și la testările internaționale standardizate, în condițiile digitalizării procesului de educație la toate nivelurile
- Asigurarea calității educației universitare prin: creșterea autonomiei și responsabilității universitare în condiții de transparență, etică și integritate academică și prin sprijinirea accesului echitabil al tuturor studenților la programe de studiu de calitate, corelate cu nevoile pieței muncii.

III. Domeniile prioritare de acțiune și țintele pe termen lung din cadrul Proiectului „România Educată”

A. Domeniile prioritare de acțiune:

1. **Carierea didactică;**
2. **Management și guvernanță;**
3. **Finanțarea sistemului de învățământ preuniversitar;**
4. **Infrastructura sistemului de educație;**
5. **Curriculum și evaluare centrate pe rezultate;**
6. **Educație incluzivă de calitate pentru toți copiii;**
7. **Alfabetizarea funcțională;**
8. **Promovarea educației STEAM (science, technology, engineering, arts and mathematics);**
9. **Digitalizare;**
10. **Reziliență.**

B. Țintele, pe termen lung, vizează:

1. **Îmbunătățirea performanței sistemului de educație:**
 - Creșterea finanțării educației pentru atingerea unui procent minim din cheltuiala publică, corelat cu media alocărilor pentru educație în statele membre ale UE;
 - Scăderea ratei de părăsire timpurie a școlii, până la un nivel de cel mult 10%;
 - Reducerea cu minimum 50% a prezentei rate de analfabetism funcțional, astfel încât, la orizontul 2030, să ajungă la cel mult 20%;
 - Până în 2030, toți profesorii să aibă competențe digitale de bază (inclusiv de predare prin instrumente digitale - digital literacy) și cel puțin 85% dintre elevii de clasa a VIII-a să aibă competențe digitale de bază;
 - Până în 2030, minimum 40% dintre tinerii cu vârsta cuprinsă între 30 și 34 de ani vor fi absolvenți de studii superioare.
2. **Creșterea participării și calității educației timpurii:**
 - Până în 2030, 30% dintre copiii cu vârsta până la 3 ani participă la educație antepreșcolară;
 - Până în 2030, 96% dintre copiii între 3-6 ani participă la educație preșcolară;
 - Până în 2025, va fi realizat un curriculum național pentru toate nivelurile de educație timpurie.
3. **Creșterea performanței în învățământul primar, secundar inferior și secundar superior:**

- Până în 2030, cel mult 20% dintre tinerii în vârstă de 15 ani vor mai avea competențe scăzute la citire, matematică și științe conform metodologiei testelor PISA (în prezent, înregistrăm un procent de 41% citire, 47% matematică și 44% științe);
 - Până în 2030, cel mult 15% dintre elevii de clasa a VIII-a vor mai înregistra competențe scăzute în domeniul informatic (în prezent, procentul este de 39%);
 - Până în 2025, se va trece la aplicarea unui model de proiectare a curriculumului bazat pe competențe la toate nivelurile de învățământ preuniversitar;
 - Până în 2030, peste 15.000 de cadre didactice din învățământul primar și 40.000 din învățământul gimnazial vor fi formate pentru aplicarea noului curriculum bazat pe competențe.
- 4. Sporirea calității și atractivității învățământului superior:**
- Până în 2030, minimum 40% dintre tinerii cu vârsta cuprinsă între 30 și 34 de ani vor fi absolvenți de studii superioare;
 - Până în 2030, minimum 30% din totalul cursurilor din învățământul superior vor fi opționale;
 - Până în 2030, minimum 20% dintre absolvenții de învățământ superior - licență și master - vor participa la programe de mobilitate externă;
 - În 2030, în România, vor studia cel puțin 10% studenți internaționali (din totalul studenților înmatriculați).

Obiectivele și direcțiile de acțiune ale Ministerului Educației, pentru perioada 2021-2023, vor fi corelate cu cele din Proiectul „România Educată”.

Aceste obiective, precum și direcțiile de acțiune aferente, sunt corelate și armonizate cu cele asumate prin *Programul de Guvernare* în domeniul educației, prin *Programul Operațional Educație și Ocupare (POEO)* și prin *Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR)*, urmând ca implementarea acestora să fie convergentă și complementară, în scopul obținerii în următorii ani a unor rezultate pozitive în procesul de reformă a sistemului de educație din România.

IV. Cadrul și mecanismele de implementare a Proiectului „România Educată”

Susținerea financiară a reformelor propuse în **Proiectul „România Educată”** se va realiza prin alocări de la bugetul de stat și din fonduri europene structurale și de investiții prin Programul Operațional Educație și Ocupare (POEO), Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare (POCIDIF), Programul Operațional Incluziune și Demnitate Socială (POIDS), Programele Operaționale Regionale, cât și din Planul Național de Redresare și Reziliență - PNRR, precum și din alocările anuale aprobate prin Legea bugetului de stat.

Pentru atingerea țintelor asumate, Ministerul Educației va utiliza sursele disponibile de finanțare și va consolida capacitatea administrativă a structurilor existente

în organigrama aprobată prin HG nr. 369/2021. Astfel, Ministerul Educației va menține funcția de Organism intermediar pentru Programul Operațional Educație și Ocupare (OI Edu), continuând experiența anterioară de gestiune a fondurilor europene structurale și de investiții și va înființa Unitatea de management a PNRR – componenta Educație (UMP Edu) în cadrul Direcției Generale România Educată, structură care are ca principal scop operaționalizarea obiectivelor sistemului de educație și a obiectivelor transversale prevăzute în Proiectul „România Educată”.

Ministerul Educației va putea utiliza resurse din bugetul de Asistență Tehnică, respectiv bugetul PNRR, pentru acoperirea cheltuielilor legate de activitățile de pregătire, evaluare, monitorizare, inclusiv cheltuielile de salarizare (atât a personalului propriu, cât și a personalului recrutat din sursa externă), care sunt necesare pentru gestionarea componentelor de educație din POEO, respectiv PNRR, și îndeplinirea obiectivelor acestora, în special cele legate de studii, reuniunile experților, consultarea părților interesate, acțiunile de informare și comunicare, inclusiv acțiunile incluzive de sensibilizare, cheltuielile cu rețelele informatice care se concentrează pe prelucrarea și schimbul de informații, instrumentele corporative de tehnologie a informației și toate celelalte cheltuieli cu asistență tehnică și administrativă eligibile.

La nivelul Ministerului Educației (prin structurile desemnate prin act administrativ), se vor desfășura toate activitățile de gestionare, monitorizare și control aferente schemei de proiecte administrate.

V. Propuneri

În contextul prezentat și având în vedere Raportul final al Proiectului „România Educată”, înaintat prin adresa Administrației Prezidențiale, Departamentul Educație și Cercetare nr. 524/12.07.2021 și înregistrată la Ministerul Educației cu nr. 12909/12.07.2021, formulăm următoarele propuneri:

1. Constituirea unui grup de lucru interministerial coordonat de Primul Ministru, care va elabora rapoarte trimestriale de monitorizare a implementării **Proiectului „România Educată” – termen 1 august 2021;**
2. Adoptarea unei Hotărâri de Guvern privind aprobarea Planului de acțiune, cu termene și responsabilități, pentru implementarea **Proiectului „România Educată” – termen 10 septembrie 2021;**
3. Elaborarea Pachetului legislativ care să asigure implementarea **Proiectului „România Educată” – termen 1 octombrie 2021;**
4. Organizarea de consultări cu partenerii sociali, reprezentanți ai asociațiilor de părinți, ai mediului economic și organizațiilor neguvernamentale, ai comunităților locale, ai altor autorități/ entități publice, elevi, studenți, profesori, experți, pentru definitivarea Pachetului legislativ – **octombrie – noiembrie 2021;**